

MYRDKING.

Litt om dyrking av enkelte kulturvekster på myrjord.

Av myrkonsulent Hans Hagerup.

(Fortsettelse fra hefte 4 1933.)

POTETER PÅ MYRJORD.

Poteten har i vår drift ved forsøksstasjonen ikke inntatt noen stor plass. Dette av flere grunner, bl. a. fordi at på myrjord som er utsatt for frost i alle vekstmåneder, som tilfellet er de fleste år hos oss, har poteten vist sig å være noe usikker i sin avkastning, men og fordi vi mangler nødvendig husrum til avling fra større arealer og fordi at avsetningen og vilde bli vanskelig, da vi ikke har husdyr som den kan fores op på.

Men så viktig og uundværlig jordbruksvekst som poteten er, vil den også på myrjord spille en stor rolle, særlig på gårder med vesentlig myrjord. I kyststrøkene, hvor frostfaren er langt mindre enn i innlandsstrøk, dyrkes meget poteter på myrjord, og de resultater vi har nådd ved våre forsøk her ved forsøksstasjonen har heller ikke vært avskrekkende for potetdyrking på slik jord. Jeg skal i denne forbindelse nevne at ved *Svenska Mosskulturforeningens forsøksgård Flahult* har poteten på mosemyr gitt den største avkastning av de prøvde jordbruksvekster. I perioden 1914—21 var avlingen av potet 649 f.e. pr. mål i gjennomsnitt pr. år. Og på gressmyr ved Torestorp (nær Flahult) var avlingen noe mindre i tidsrummet 1909—19, nemlig 2140 kg. knoller pr. mål (428 f.e.).

Ved forsøksstasjonen er potetene alle år dyrket på gressmyr, både på nydyrket og eldre og bedre formuldet myr. I de første år til 1916 blev potetene dyrket på nybrott, og den gav en ganske bra avling. Poteten synes ikke å være så nøie på myrjordens struktur, nybrott kan ikke få så god arbeidning som eldre myrjord. Den blev gjødslet med 40—50 kg. superfosfat + 30—40 kg. 37 % kalisalt + 10—15 kg. norgesalpeter + 5—10 lass husdyrgjødsel, alt pr. mål. I gjennomsnitt for årene 1911—16 gav:

Grahm	1754 kg. knoller,	tilsvare	305 kg. tørrstoff	pr. mål.
Ny Matador	2215	»	»	395	» —»—

I de senere år er poteten blitt dyrket på eldre myr som har vært ganske bra formuldet. Ved arbeidning smuldrer den bedre og er på mange vis mere behagelig å bruke. I tiden 1917—25 blev potetene på slik myr gjødslet med 20—40 kg. superfosfat + 20—40 kg. 40 % kalisalt + 10—30 kg. norgesalpeter pr. mål. I gjennomsnitt for disse 7 år gav Grahm 2114 kg. knoller, tilsvare 394 kg. tørrstoff pr. mål.

God gjødsling av potetene er viktig, fordi potetene derved bedre tåler noe frost og har lettere for å vokse til igjen etter å være frostskadd. Noen gjødslingsforsøk til nærmere belysning av potetens

mengdekrav til gjødsel på myrjord har vi ikke hatt, men jeg skal her nevne noen tall bygget på erfaring gjennom årene.

Så lenge gressmyren er lite formuldet, vil husdyrgjødsel være på sin plass, 8—10 lass pr. mål (2000—2400 kg.). Til dette gis et tilskudd av 20—25 kg. superfosfat + 25—30 kg. 40 % kalisalt + 20—25 kg. kalksalpeter. Når formuldingen er lengere fremskreden vil husdyrgjødselens kvelstoff komme mere til sin rett, hvorfor man kan innskrenke den og i stedet øke tilskuddet av mineralgjødsel og knappe av på kvelstoffgjødselen. Mineralgjødsel og husdyrgjødsel utsæes og harves ned som vanlig, mens salpeter brukes som overgjødsling etter opspiring eller ved hyppingen.

Settingen av poteten må ikke utføres for tidlig hvor myren er utsatt for vårfrost. Det er langt bedre at potetene får stå inne i kasser å gro, enn at de kommer for tidlig ut. Ved forsøksstasjonen er potetene satt i slutten av mai måned. De settes på vanlig vis ved opprygging av rader med 60 cm. avstand, helst 65 cm. hvor hestarbeid må brukes i åkeren utover sommeren, og 25—30 cm. avstand mellom potetene i raden. Etter settingen, som bør utføres i tørrvær, graves over med grev eller kjøres over med hestehakke eller hyppeplog. I torvet myrjord (lite formuldet) vil hesteredskap vanskelig kunne brukes.

Settepotetene må være friske. I årsmeldingen for 1930 fra Statens forsøksgård på Voll har *forsøksleder Løvv* gjengitt resultater av 3 års forsøk med sammenligning mellom myrjords- og fastmarks-potet som utsed på fastmark. Myrjordspoteten var fra myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra. Middelaavlingene pr. mål blev for de 3 år:

For Graham fra myrjord	3846 kg. knoller		
» Graham fra fastmark	3742	»	»
» Louis Botha fra myrjord	3545	»	»
» Louis Botha fra fastmark	3544	»	»

Løvv hevder at mindreaavlingen for fastmarksutsed står i nær sammenheng med tørråteangrepene på setteknollene (visstnok også andre sykdommer). Myrpotet vil som regel være friskere. Ved Svenska Mosskulturforeningens forsøksgård på Flahult har man ved lignende forsøk fått større skilnad i avlingen til fordel for myrjordsutsed.

Her ved forsøksstasjonen har myrjordspotet også vist sig å være bedre enn fastmarks-potet ved utsed på myrjord, men skilnaden kan variere noe årene imellem.

Stellet av potetene utover sommeren blir som på annen jord. Hvad hypping av potetene angår, så er ikke det nødvendig for dermed å få større avling. Et par forsøk som blev utført her ved forsøksstasjonen i årene 1923—24 viste at avlingen blev like stor på hyppet og ikke hyppet myrjord. Avlingene blev nemlig:

For hypping	2861 kg. knoller pr. mål
Ikke hypping	2868 » —»—

Men hypping er et ledd i ugraskampen, og potetene er lettere å ta op når de er hyppet enn når de ikke er det. Skal potetene tas op med maskin, må de være hyppet, men det blir sjelden tale om det på myrjord. Torvet (lite formuldet) myrjord lar sig imidlertid vanskelig hyppe. Mot frost mener man at det skulde være en fordel å undlate hyppingen.

Sortvalg.

På myrjord som er utsatt for frost i veksttiden, er det en fordel å ha en tidlig sort med god risvekst og som raskt kommer i vekst igjen om den blir skadd av frost. De tidlige sorter har som regel liten risvekst og de dekker jorden dårlig, mens de sene har en kraftigere bladutvikling, og den kraftigere bladvekst vil i noen grad motvirke frosten, særlig utover høsten før noen sterk frost inntreffer.

Det er anført noen avlingstall fra de første år for Graham og Ny Matador. Her skal anføres noen middeltall for avlingene av noen potetsorter i årene 1928 til 1932 (4 år), alt pr. mål:

Graham	2050 kg. knoller, tilsvarende	330 kg. tørrstoff.
Louis Botha	2108 » » »	328 » »
King Georg	2040 » » »	325 » »

Disse 3 sorter har stilt sig ganske like i disse år. Andre sorter som har vært med i 3 år, som *Edzel Blue* (tidlig) har gitt større avling, likeså *Great Scot*. Andre sorter vi har prøvet, har ennå vært med for kort tid til at man kan si noe sikkert om dem.

Myrjordspotet viser sig å være mindre tørrstoffholdig enn fastmarkspotet. En sammenligning som vi gjorde i årene 1921 til 1925 mellom Grahmpotet fra fastmark og myrjord, viste en skilnad på 1,5 % tørrstoff til fordel for fastmarkspoteten. Tørrstoffprosenten er en sortsegenskap, men tørrstoffinnholdet vil alltid bli lavere på myrjord enn på fastmarksjord. Skilnaden vil variere noe efter som årene er. For de nevnte sorter har den svinget fra omkring 16 % til 19 %. Regner man at det går 0,9 kg. tørrstoff til en førenhet, skulde det av myrjordspotet gå ca. 5 kg. til en førenhet. Noen forskjell kan det bli mellem de enkelte sorter.

Til matpotet egner ikke myrjordspoteten sig. Den er ikke god, ved kokning vil den ikke få den melethet som fastmarkspoteten får, den blir mere vassen og dårlig av smak. Det blir derfor vesentlig til fôr og til settepoteter at myrjordspoteten best er egnet.

Myrjordspoteten holder sig meget god ved opbevaring i kjeller og bør som annen potet, for at den kan holde sig best mulig, lagres i tørrest mulig stand.